

Milena Z. Bogavac

BALERINA / GAMMA CAS
skica intimne mape sveta

poetski predložak za koreodramu ili zvučnu instalaciju

sedma verzija teksta

U Beogradu, 2007.

MILENA MINJA BOGAVAC

Milena (zvana Minja) Bogavac, spisateljica, dramaturškinja, pesnikinja.

Rođena je 1982. u Beogradu. Diplomirala dramaturgiju na Fakultetu dramskih umetnosti. S rediteljkom Jelenom Bogavac, 1999. osnovala je pozorišnu trupu DMS – Drama Mental Studio, s kojom radi kao dramaturg, pisac, ideolog, performer i asistent režije. Trupa je dosad realizovala više od trideset umetničkih projekata izvedenih u beogradskim pozorištima i na festivalima širom Evrope.

Izvedene i/ili objavljene drame:

Trilogija o Crnom: North Force (Bitef teatar); *Dragi tata* (Jugoslovensko dramsko pozorište; Narodno pozorište u Pirotu); *3, 4... sad!* (objavljena u časopisu „Scena“); *Crvena* (Bitef teatar); *Fake porno* (koautor; Bitef teatar); *Bajka o elektricitetu* (Pozorište lutaka „Pinokio“); *Svi drugi* (Det Apne Teatret, Oslo; Radio Beograd II); *Tdž ili prva trojka* (Scena „Mata Milošević“, Fakultet dramskih umetnosti); *Planeta Zemlja i Doktor Vreme* (u produkciji EPS-a i Blumen grupa); *The overperformance* (jednočinka na engleskom jeziku, izvedena kao deo projekta „Europa am park“ na Bienalu u Visbadenu); *Balerina/Gamma cas* (Traumwand, Rusbah, Austrija, u režiji i izvođenju autorke) i druge...

Komadi su joj prevedeni na svetske jezike, uvršteni u antologije i predstavljeni na festivalima u Avinjonu, Njujorku, Londonu, Lidsu, Visbadenu, Bratislavi, Mostaru... Kao dramaturg, saradivala je s brojnim rediteljima i adaptirala dela Aristofana, Gogolja, Čehova, Mome Kapora, Iv Ensler, Kšištofa Bizjoa, Dušanke Stojanović, Ace Popovića, Nikole Zavišića... Sve adaptacije postavljene su i uvrštene u repertoare srpskih pozorišta.

Dobitnica je nagrade „Josip Kuludžić“ za „izuzetan uspeh u oblasti pozorišta“ na Fakultetu dramskih umetnosti, a drama *Dragi tata* nagrađena je prvom nagradom na konkursu za najbolji savremeni dramski tekst Jugoslovenskog dramskog pozorišta. Ove jeseni, dobila je i Nagradu „Borislav Mihajlović Mihiz“.

Piše i izvodi slem poeziju, a prvu zbirku *Ekonomsko Propagandna Poezija* izdao je SKC u Novom Sadu.

Selektorka je EX TEATAR FESTA, festivala eksperimentalnog i niskobudžetnog teatra u Pančevu; umetnička direktorka letnjeg entertainment festivala BEOGRADILIŠTE COOLTURE na Adi Ciganliji i jedan od osnivača serije DŽEPNIH FESTIVALA SLOBODNE GRAĐANSKE MISLI u Bitef teatru.

Stalna saradnica BITEF-a i Bitef teatra, članica grupe NOVA DRAMA – SFW, i jedan od urednika sajta www.nova-drama.org koji se bavi promovisanjem dela mladih domaćih pisaca. S piscima okupljenim oko ovog sajta, vodila je nekoliko internacionalnih radionica za razvoj dramskog teksta.

Kolumnistkinja je „Večernjih novosti“, redovno objavljuje tekstove, priče i dokumentarnu prozu u periodičnoj štampi.

ASKIN PLES

„Zar postoji veći zadatak pozorišta nego da uči ljude da ne lažu?! Naročito o sebi.”
iz manifesta Drama Mental Studia, čiji je autorka član

Vreme
Današnje.

Mesto geografsko
Neka od zemalja koje žive ili su skoro preživjele tranziciju.

Mesto scensko
„Delovi baletske sale, šipka, parče ogledala, kocke. Svuda kocke. Razne.”

Broj lica
Najmanje dva (1 žensko+1 žensko ili muško) zbog mogućnosti razvijanja dramskog sukoba. Može i više, svakoj mašti na volju.

Žanr
U literaturi ovo bi bio roman *toka svesti* i sve bi bilo u glavi jedne osobe, u pozorištu – to bi bilo previše statično...

Autorka već ispod naslova nudi tri žanrovske kategorizacije, što je prilično lukav potez, jer se time ograđuje od vrlo smislene optužbe da ovo nije dramski tekst. Ispod naslova *Gamma Cas* piše:
– turistički vodič za tranziciju i druge oblike prolaznosti
– skica za intimnu mapu sveta
– poetski predložak za koreodramu ili zvučnu izolaciju

Sadržaj
Razgovor ili energetska/emotivna razmena između glavne junakinje i:

- 1) njenog računara
- 2) alter ega
- 3) sveta oko nje

Nećete pogrešiti koju god opciju odaberete. Ja bih verovatno pod 2...

Glavna junakinja zove se Aska, pretpostavljam zbog asocijacije na Andrićevu pripovetku *Aska i vuk*, odnosno metaforu koju je ona uspostavila u svetu umetnosti. Tako *balerina*, glavna figura ove dramske poeme Minje Bogavac, dobija oreol nekoga ko se kreacijom, nebeskim darom i potrebom za onostranim, bori protiv

surove i trivijalne svakodnevice i mediokriteta. Dobija značenjsku dimenziju, a da ništa, kao dramska junakinja, i ne uradi.

Ovo, zapravo, kao što sam već natuknula, i nije drama; nema u *Gamma Casu* ni izdiferenciranih karaktera, ni sukobljenih interesa, nema dramskih sukoba. Ali ima unutrašnjeg, intimnog, s kojim se teško živi, ali u umetnosti svašta može...

Novo delo Minje Bogavac uvlači vam se pod kožu isključivo kroz pore osetljive na poeziju. Autorka je i inače divna pesnikinja i to ne treba zanemariti. Odatle joj i moć da svojom kreativnom krhkošću, odnosno lukavstvom, podari smisao svom „poetskom predlošku“. Uobličivši pred kraj sve polurasute misli i teskobe i dajući tim mentalnim i literarnim meandrima jedan tok – epitafni (iznenadna smrt spisateljičinog oca je, usuđujem se da pretpostavim, okidač), ona uspeva ne samo da spase *dramsko*, nego i da vas rasplače. Tri strane pred kraj *Gamma Casa* shvatate da je čitava spisateljsko-čitalačka eksurzija u stvari Askin ples pred vukom. Borba za život, dok gledaš smrti u čeljusti.

„... Gde će svi oni? Svi ti glasovi iz mojih ušiju. Gde će kad jednom postanem prah, postanem pepeo, postanem vetar, kad se sručim kao kiša, kad zemlja upije moje ja? Gde će?“

Citat iz drame Gamma Cas Milene Bogavac

Ksenija KRNAJSKI

umesto lica i spiska s imenima lica:
LEGENDA ili UPUTSTVO ZA UPOTREBU
POETSKOG PREDLOŠKA
„BALERINA/GAMMA CAS”

OSNOVNI TIPOVI TEKSTA:

Font: Arial, 12, yu latinica.

Kao, na primer: Kako se zoveš?

Zvučanje: Ravno. Pripovedačko. Hladno. Službeno. Zastrašujuće. Isledničko.

A nekad, opet: neočekivano nežno. Majčinski. Kao poezija.

Kao kazna i kao nagrada. Takve su njene reči.

Značenje: Starija. Odraz. Eho. Alter ego. Super ego. Idealna dvojnica. Moja Ja u ogledalu. Moja Ja sa druge strane... ulice. Ekрана. Monitora. Belog papira. Sna. Tako bliska... tako nedostižna. Moja duša. Njeno vreme je svako. Sadašnjost, prošlost, budućnost. Ona ne poznaje vreme. Ne poznaje telo. Može postati bilo ko. Bilo šta. Bilo kad. Progovoriti bilo kojim glasom iz bilo čijih usta. Ona je ta koja priča ovu priču. Ona je vertikalna. Njen prostor je između zemlje i neba. Njena je duž od tačke A, u mom srcu, do tačke Z, gore, visoko... do večnosti. I malo dalje. Njena je Večnost.

Font: Arial, 12, yu latinica, BOLD.

Kao, na primer: **Zovem se Aska.**

Zvučanje: Prirodno. Zbunjeno. Uplašeno. Brzo i strasno i glupo. Brzopleto. Infantilno. Puno treme i puno skrivanja treme. Svađalačko. I plaćno. Rušilačko i tužno. Razmaženo. Nedoraslo.

Hvalisavo. Opsesivno, kompulsivno. Glumljeno i preglumljeno. Trapavo, prizemno. Telesno. Ote-to od kontrole. Takve su njene reči. Takva sam Ja. Značenje: Mlađa. Telo. Ego. Egocentrizam. Uti-sci. Lake konverzacije. Lako stupanje u dijalog. Laki dijalozi. Realizam. Realitet. Svakodnevnica. Život, moj život, Ja. Njeno vreme je samo sadašnje. Njena sećanja zbivaju se sada. Ona se seća i to je prezent. Njena su sećanja nepovratna. Iza – mrak, ispred – mrak. Ona ne može postati niko. Niko sem verzija sebe same. Njen glas i lice uvek su isti. Ona je u priči glavni lik. Ona je horizontalna. Njen prostor širi se u istoj ravni, uvek u istoj, u svim pravcima, levo i desno, napred i nazad, nikad gore, nikad dole, njen svet je ravan, kao geografska karta. Njen svet je mala, plava planeta. Nikad je neće obići celu. Nikad je neće obići i onda shvatiti da je išla u krug. Njen svet jasno je razgraničen, u svim pravcima, sa svih strana: geografski, politički, hronološki, etički i estetički. Ona je koža i ništa napolju. Ona je koža i sve unutra. Njena je duž od tačke O, u mom pupku, do tačke M, par metara ispod zemlje... Njena je površnost. Njena je Smrt.

Font: Arial, 12, yu latinica, caps.

Na primer: PIIIIIIIIIP.

Znači da se pištanje čuje iz OFF-a.

Font: Arial, 12, yu latinica, caps, bold.

Na primer: **ZUJANJE. UDARCI. GLASOVI.**

Takođe znači da se čuju iz OFF-a. Ali grotesknije. Subjektivnije.

OFF nije spolja, nego u glavi.

Fontovi: Arial, 12, latinica i arial, 12 latinica, bold, bez yu slova su SMS poruke.

Tako, kao što su napisane, TACNO SE TAKO I CUJU I CITAJU.

Bez Č, Ž, Š i Đ. Sa N i J umesto NJ.

Font: Times New Roman, 12, yu latinica, italic.

Kao, na primer: *Sanja da polaže klasičan balet pred nekom svemirskom komisijom.*

Zvučanje: Kao s neke mašine. Kao na traci. Ili kompjuteru.

Značenje: Providnost misli. Nekom se može ući u glavu. Neko viri u moju glavu! Značenje stvara paranoju. Možda je dokaz postojanja Boga? Možda i simptom šizofrenije? Ove dve mogućnosti ne isključuju se međusobno.

Font: Times New Roman, 12, latinica, italic, bold.

Kao, na primer: *Spavaj mi, spavaj, dete, majčica haljinu plete, prekrasnu, plavu za bebu, zvezde trepere na nebu...*

Zvučanje: Vrlo loše. Iz daljine. Sa smetnjama. I iz OFF-a.

Značenje: Poznata pesma u svojoj falš, karaoke i vrlo, vrlo... tužnoj interpretaciji.

Font: Arial, 12, yu latinica, italic.

Kao, na primer: *Sve ima neku granicu.*

Zvučanje: Muški glas.

Značenje: Citat i/ili imitacija.

Font: Courier New, 12, ćirilica.

Kao, na primer: Србија.

Zvučanje: Kao turistički vodič.

Značenje: Nasleđe. Prtljag. Kofer. Teret. Torba i glava u njoj. Maternji jezik. Kultura i njeno stvaranje. Nacionalni deo identiteta. Posao. Težak fizički rad. Arhetip. Njiva. Blato na cipeli. Plodna oranica. Hrana. Raskoš. Mit. Krv. Sitost. Znoj. Baba i deda. I mnogi drugi. Ljubav. Veća od mene. Veća od svakog.

Njen prostor je duboko dole, pod stopalima, na nebu. Njene su duži od deset tački na mojim prstima do deset tački na krajevima deset najsvet(i)ijih zraka Sunca. Ona je predivna, topla, obla... Ona je krug.

SADA ZABORAVITE SVE ŠTO STE NA OVIM STRANAMA PROČITALI!

POČETAK

– Svet je veliki, nema se kud.
srpska narodna izreka

PIIIIP

(kao da je neko stisnuo dugme)

**Ne verujem u vreme. Više ne nosim sat.
Ne zanosim se time da bih mogla da zakasnim.
Ako se zanesem. Ne verujem u vreme.
Nezanesena.**

Delić sekunde između pritiska na dugme i zvuka:
WINDOWS IS STARTING UP

**Ne verujem u sekunde. Razbijene na deliće. Kao kad prsne staklo.
Jednom sam znala nekog ko je ogledalo razbio glavom.
U lice su mu se urezali delići njegovog lica.
ZUJANJE.
Tiše i tiše i tiše.**

Na tamnoj, glatkoj površini monitora vidi sebe.
Crnu. Obrise svog lica.
U tačnoj razmeri. U dve dimenzije.
Kao na mapi. Poznatog grada.

GLASOVI.

Jače i jače i jače.

**Vidim sebe. Uokvirenu. Tamni paspartu. Tako se gledamo, oči u oči, moj kompjuter i ja.
To je lepo. Kratko traje. Tako počinje radni dan.
Jednom sam znala nekog ko je ogledalo razbio glavom.**

Misli o tome dok gleda obrise svog lica u mraku.
Misli o tome, delić sekunde.
Proučava crte svog lica u mraku. Lica na staklu. Čuje zujanje.

GLASOVE.

Jače i jače i jače.

Odras lica je mapa duše.

Poznati plan nepoznatog grada.

Oči kao reke. Nos kao ušće.

Čelo je glavni trg s muzejom.

Usta – pijaca. Puste ulice.

Prelazi prstom niz svoje crte.
Ništa ne poznaje.

Jednom sam znala nekog ko je ogledalo razbio glavom.

VRISAK.

Kapljice krvi po bluzi.

NE MOGU DA IZAĐEM!

Sakriva ključ.

Klečim na podu i udaram. Kolenom, dlanom, kolenom.

Udaram. Vrištim.

OTVORI VRATA!

Seti se toga, s vremena na vreme.
Seti se u deliću sekunde.
To ima nekakve veze sa strahom.
Seti se uvek kad počinje panika.

UDARCI.

OTVORI VRATA!

UDARCI SRCA

u rebra.

To kuca, tako, kao sat.

Ne verujem u vreme.

Koliko već dugo stoji tako pred zatamnjenim, nalik na staklo?

Samo još malo.

A onda?

A onda sledi poznati zvuk: windows is starting up.

Loading your personal settings.

Ti nestaješ!

Desktop. Mapa neba. Tačna lokacija sazvežđa Kasiopeja.

A onda?

Onda otvaram belu elektronsku stranu. Koračam prstima po tastaturi.

Korak po korak, ka dnu strane. Korak po korak, ka svitanju.

Poslednji gutljaj ledene kafe i kraj.

Volim kad sviće dok kucam – KRAJ.

Ctrl + save

Još jedna obična radna noć.

Čudno.

Šta je tu čudno?

Pa, to što pričaš sama sa sobom.

Samo nakratko.

Zatim, Ti nestaješ. Jer uvek nestaneš.

I jer u pričama koje pišem odavno nisam glavni lik. I to je ...

TAKO.

TAKO DOSADNO!

NIJE.

Volim svoj posao.

Volim svoj radni sto, pored prozora. Pravilan ritam koji udaram prstima. Neparne dužine između razmaka. Noćnu tišinu. Duvanski dim. Ledenu kafu. Beline između redova. Volim. Kad sviće, dok kucam KRAJ.

**Volim svoj desktop s mapom neba.
S tačnom lokacijom Kasiopeje. I to je...**

DOBRO.

MOŽDA

DOBRO JE.

Možda se ekran noćas ne rasvetli?
Nisi razmišljala?
Nisi razmišljala.

Razmišljam samo kad pišem.

Čudno.

ŠTA JE TU ČUDNO?

To što u pričama koje pišeš odavno nisi glavni lik.

Sve moje priče su male. U poslednje vreme, uglavnom: naručene. Ograničene brojem strana. Novinski članci. Putopisi. Turistički vodiči. Recepti. Takve stvari. Dokumentarna proza.

U njima nikada nisam glavni lik. I to je...

tako...

MOŽDA

...dobro.

MOŽDA SE EKTRAN NOĆAS NE RASVETLI?

Šta bi onda napisala?

SMS.

Izgleda mi se pokvario komp. Txt saljem ujutru. Pozdrav. Srdacno.

Message send.

Nestani!

Važi. Šta onda?

Otvaram belu, elektronsku stranu. Punim je crnim, jednakim slovima. Pišem. Crno na belo. Vektorski smer misli ka kraju. Strane. Ove i sledeće. Polako. Pažljivo. Bez mnogo skretanja. Bez didaskalija, i bez digresija. Običan, radni dan. Ili noć. Noć. Kao ogromna, spora i mutna. Reka. Teče, otiče – noć. Hodam uz obalu. Slova su koraci.

Šta ako zalutaš? Ako se oklizneš, recimo. Trenutak nepažnje i... (*mistično*) Reka zove na skok.

Umem da plivam.

Koliko dugo?

Dovoljno dugo.

Do druge obale?

Ili do ušća. Nizvodno. Plutanje. Samo se pustiš. Ne pružaš otpor. Protičeš. Lepo i lako. Do one tačke u kojoj se noć uliva u jutro. Kad bude svitalo, kucaću poslednji razmak – i: KRAJ. A sada – dosta. Imam da radim.

Samo izvoli.

Nestani, jebote!

Nemoj da psuješ.

Nemoj da sereš.

Pritisni restart!

Idi u kurac!

Pritiska restart.

PIII **Pritiskam restart.** IIIP

Još jedno

PIIIP.

To se dogodilo.

A još je mrak.

Čudno. Pogledam svoj odraz na ekranu.

Prevrnem očima.

Prevrne očima. Kažem joj: jebi se! Ona me gleda. U redu. Kapiram.

Samo me gledaj. ...

(samo je gleda)

ŠTA?!

Šta?! **Šta?!** Šta?! **Šta?!** Šta?! **Šta?!** Šta?!

Totalni dežavi.

Prstima pritiska očne kapke.

To se dogodilo.

Sve se dogodilo.

Možda ovako izgleda smrt.

Još jedno

PIIIIIIP.

Ovo je duže.

Kao na aerodromu.

Dovoljno dugo da razmislite o pitanju: da li se u Vašem ručnom prtljagu možda ne nalazi ručna bomba?

Obična provera, čista formalnost: pasoš, karta, novčanik, olovka, papir, fotoaparati. Pasoš... karta... plišana ovčica... fotoaparati... novčanik... neseser...

Dobar dan, izvolite.

Ovuda, molim vas...

Još jedno

PIIIIP.

sumnjičav pogled.

– Šta ste to spakovali u neseser, sem vlažnih maramica i cigareta?

Pištalj? Tenk? Bazuku, možda? Zolju? Granatu? Avaks?... UPALJAČ?

Svi letovi naše kompanije su nepušački. BUUM! Hvala.

– **Molim.**

– Nema na čemu.

I drugi put.

PIIIIP.

Obična provera: pogled na sat.

Postoji neki psihološki trip sa strahom da ćeš propustiti let. Neko je pričao nešto o tome... ali sada se ne sećaš... **Neko je pričao nešto o...** ali sada te niko ne pita.

– SKINITE SAT!

Skinete sat.

– Tako je. Dobro.

Idemo ponovo.

PIIIIIIIIIIIIIIIIP.

Ovo „PIIIP” traje još mnogo duže.

Koliko? Ne znaš.

Vreme je relativno. Posebno kada si skinula sat.

Koliko? Ne znaš.

Trenutak? Dva?

Vaš sat je sada s druge strane. Vaše vreme, u plastičnoj gajbi. Zajedno s prstenom koji ste dobili, šarenim perlama s metalnom kopčom, sićom iz džepova i upaljačem...

Nemoguće je, uostalom, utvrditi kako vreme uopšte prolazi. Možda ne prolazi. Možda je stalo.

I red je stao. Stojite. Tako.

Sve je stalo. Sve je s druge strane. Kao i sat.

Zajedno s prstenom koji si dobila, ne samo dobila nego od dečka, ne samo dečka nego bivšeg, ne samo bivšeg nego kretena, od koga bežiš, i koga ne voliš, kažeš, a prsten nosiš. Vema čudno.

– **Zašto smo Vi i ja na – ti?**

Idemo ponovo!...

– **Zašto?**

- Ne znate zašto?
 - **Zaboravila sam.**
 - Na prsten?
 - **Na dečka. Zaboravila sam da skinem prsten. Ne vidim kakve to ima veze.**
- Lažete... Naravno. To Oni znaju.
- Jako čudno.

Idemo ponovo!

Znate da znaju. Gledaju tako jer znaju. Znaju da niste zaboravili. Da prsten nosite jer još se sećate, dečka kretena, i vi ste kreten, jer ga se sećate!
Samo se kreten seća kretena! A ti se sećaš.
Setiš se. S vremena na vreme. To ima neke veze sa strahom.
Setiš se uvek kad počinje panika.

Prstima pritiskam očne kapke.

... kako je razbio glavu ogledalom, kako je razbio ogledalo glavom, kako je pretio da će se ubiti, zaključao vrata, sakrio ključ. Vi ste kreten!
Zašto bismo bili na Vi?

Prstima pritiskam očne kapke.

Oni Vas znaju. Gledaju tako jer znaju. Znaju da ste klečali pored vrata. Klečali, molili, udarali dlanom, kolenom, dlanom, kolenom, jače, i jače, jače... Plakali... Klečali. Tu, pored vrata. Vi s jedne strane, s druge svet.
Koliko? Ne znaš. Trenutak, dva. Stotinu, hiljadu, čitavu večnost.
Panika traje.

- Zašto bismo bili na Vi?
- Znaju da niste otvorili vrata. To oni vide. To oni znaju. Oni sve vide. Znate da znaju.

Putuješ sama. Prsten je jeftin. I, evo, ceo red stoji zbog tebe. Vidi!... Zašto bismo bili na Vi?

- Skini taj kaiš!
- Ti skidaš kaiš.

Idemo ponovo
PIIIIP

Obična provera: zabadaš nokat u prst.
Ne sanjaš. Boli. I još smo tu.

Prstima pritiskam očne kapke. Zabadam nokat u prst.

Kako su smešne sve tvoje stvari – ovako prosute.
Tvoje sitnice. „Život čine sitnice”. Intimne stvari u plastičnoj gajbi. Ti s jedne strane, s druge sve.
Sve te sitnice.
Odvojene od konteksta.
Skinute s tebe. Kao s kurve.
Kao gomila nekih rečenica, koje bi mogle postati drama.
Ko neki dosadni britanski workshop za pisce: evo vam krpice, sašijte lik.
Kako si providna.

Plašim se.

Mogu da vide fotke u tvojoj kameri. Mogu da vide. Mogu i vide. I piše da to ne oštećuje film, i čitaš to: „NE OŠTEĆUJE FILM” i unazad „MLIF EJUĆETŠO EN”.
I ponovo: „NE OŠTEĆUJE FILM” , i unazad... I tako hiljadu puta.
Ne znaš, ustalom, koliko puta. Koliko traje ovaj trenutak. Koliko puta se on već dogodio. I to je čudno. Tebi je čudno. Ono što nekoga baca u paniku, za nekog drugog sasvim je običan dan. Radni dan.

Idemo ponovo!
PIIIIP.

– Sanja da polaže klasičan balet, pred nekom svemirskom komisijom. Ne zna zašto se ovde našla. U svakom slučaju: došla je – sama. Lift nije radio, pela se peške... Stotine, hiljade, milion stepenika. Druge su devojke obule pačke. Sve su u belom. Mirišu na „Labello”, istežu se, staju na prste, prvi, drugi, treći stav. Sanja da stoji tu, među njima. Kao u nekom sladunjavom filmu. Druge su devojke obule pačke. Njihova lica su od porcelana. Sanja da stoji nasred dvorane. Nikog ne poznaje. Došla je – sama. I ima teške čizme na nogama. Izgleda divno: kao terorista! Nikog ne poznaje i ne prepoznaje žanr. Kada bi to bila me-

**Napokon.
Poslednji razmak i ...
KRAJ.**

TIŠINA
Šta misliš? Je l' tako izgleda smrt?

– Nemoj to više nikad da radiš, znaš!
Još neko vreme ne čuje se ništa.
Switch On.
WINDOW IS STARTING UP
Loading your personal settings.
Ekran se rasvetli.
To se dogodilo.

Evo ti – svetlo! Evo ti desktop! Evo ti tvoja elektronska strana! Bela i prazna.
Piši šta hoćeš. Piši o svojoj jebenoj smrti! Piši svoj glupi turistički vodič! Piši o mestima na kojima nikada nisi bila! O svakom govnetu koje ti padne napamet... Narcisoidna, glupa, pičko!

Nemoj da psuješ.

Nemoj to, jebote, više da radiš!

Prva si počela.

Počela – ŠTA?

**Da me zajebavaš. Nemoj više da me zajebavaš!!! Neću da pišem o sebi, jer neću. Vidiš: ja stalno mislim na smrt. I ne bojim se. Odnokud: ja se ne bojim. S njom više nisam na Vi. Sudnji dan bi mogao da bude svaki dan. Pa, ipak: ljudi se čude. Čudno. Veoma čudno. Na sahranama. ...Šta mu je bilo? Šta joj je bilo? Šta bi mi bilo? Pa, šta da bude!
Rekla si: reka zove na skok. Otvoren prozor, zove. Takođe. Rođenjem izvlačiš svoj glupi loz. I onda čekaš. Svakog dana je izvlačenje.**

Mene to ne plaši.
(lažem)

Hoću da kažem: danas nije taj dan.

I vidim svoj odraz kako pokazuje srednji prst. Nestane. Brzo.

Monitor zatreperi.

Kasiopeja je tu gde je i bila. Na severnom nebu. Na mom desktopu.

Sve kao uvek.

Koračam prstima po tastaturi. Kao turista, sam u stranom gradu. Koračam pravo. Pravim se. Da idem Nekud. Da sam Odavde. Da znam kuda idem, kuda sam pošla, gde da se vratim, da nekog čekam, da negde kasnim. Da prosto žurim, kao i svi, da ne koračam samo da potrošim vreme, nego da imam nekakav cilj. Da.

Sve kao uvek.

Znači: sve je u redu.

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI.

Kockast, umirujući, prijatan zvuk.

Polako. Pažljivo. Bez mnogo skretanja. Bez didaskalija, i bez digresija.

„КОСЈЕРИЋ. За љубитеље сеоског туризма, Косјерић је идеална дестинација. Ако вас умарају гужве, гледање у екран, шалтерски редови, брза храна, бука и журба – не заборавите да у Србији постоје мирна, тиха и здрава места, где уместо на смог, ваздух мирише на сено, и где се ноћу још увек виде звезде... Једно од таквих идиличних места је и Косјерић. Већ 27 година, овде се организују Чобански дани – вишедневна приредба коју чине разнолики програми... Народне песме и игре, изложбе предмета домаће радиности, ревије ношњи, избор за најлепшу чобаницу и прави спортски турнири у чобанским играма. Скакање удаљ, натезање конопа, бацање камена с рамена, пуцање у јабуку, пуцање у главу и набијање на колац само су неке од дисциплина.“

Šalim se.

Obrišem.

Idemo ponovo!

„пуцање у јабуку само су неке од дисциплина. Овај крај познат је по гајењу малина и шљива, али и по производњи најквалитетније ракије. ...У то име – живели! За сеоски туризам.“

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Kockast, umirujući, prijatan zvuk.

Kafa u šolji se hladi.

Radim.

Korak po korak.

Kao velika reka kroz ravnicu, tamna i moćna, polako otiče noć.

Ko to kaže, ko to laže: Srbija je maaalaa? Nije mala, nije mala, triput ratovala.

Nije mala. I nije samo triput. Nemoguće je, uostalom, utvrditi kolika je ovo zemlja. Mala ili velika, u odnosu na – šta?! Geografija se ovde jednači s istorijom. Istorija se opet jednači s poezijom. A u poeziji, to je bar jasno, veličine su sasvim relativna stvar.

Sa deset godina napisala sam pesmu. Pet strana + četiri stiha. Rodoljubivu. Takve smo slušali, u mom detinjstvu. Te sezone nosile su se kokarde. MTV je bio skremblovan. Za Patkovgrad nismo imali vize. Kao ni za mnoga druga mesta. Sa deset godina, bila sam rodoljub. Čvrsto rešena da verujem u nešto. Uzvišeno Nešto, tipa: mir u svetu i Veliku Srbiju. I moja velika pesma zvala se „Srbija”. Dala sam Tati da je pročita. „Srbiju”. Sva ponosna na njenu veličinu. Tata je čitao. Od početka do kraja, a onda štrihovao svih pet strana. Ostala su četiri stiha.

Moja poema postala je haiku. Slično se desilo i sa zemljom.

Nisam razumela. Sada razumem.

(sećanje: ogromna bina, mala devojčica. Pesmu u ovoj verziji preskačem.)

Svi su tu! Učiteljice, i bibliotekarke. Nekoliko odraslih pesnika za decu. Gomila dece koja piše pesme. I neki državni zvaničnici, takođe. Svi tapšu. Svi, svi, svi!

I svi su srećni što mala devojčica piše takve, velike pesme.

Svi su rodoljubi i svi, svi, svi uviđaju značaj dečje poezije u ovom, za naš narod, izuzetno teškom trenutku! Sedamdeset do sto kilometara dalje se puca.

Sto kilometara dalje, deca imaju druge hobije. Sakupljaju čaure granata, uče da paze na sebe, da se ne boje! **Ne pišu pesme?** Obijaju skladišta s oružjem. Kasnije će se ispostaviti. Ne pišu pesme. Nikakve pesme.

Kasnije će se ispostaviti da se u poeziju razumeju tako – kao ona (*ja?!*) u kalibre.

Čitaj: malo – ali dovoljno:

Ukoliko se pravilno nišani, s odgovarajućeg odstojanja, dva metra, na primer, najmanji metak, kalibra 6.35mm, na primer, može sjajno da ti raznese glavu.

Petarda nije ručna bomba. Ali opasna je, ako ti pukne u ruci.

To je dovoljno.
I to je dovoljno.
Prve linije fronta su na sto kilometara.
Sto kilometara odavde gde cveta naša poezija.

Neka cveta hiljadu cvetova!

Pre ili kasnije, svi ćemo svenuti. Groblja su kao herbarijumi. Gomila povrća, rotkvi, salate, ko-
prive... Tu i tamo poneki redak cvet. Poneka detelina s četiri lista. Tako se Zemlja krsti. Pre ili
kasnije, svi ćemo svenuti. I Zemlja, i sama.

I jedan poznati pesnik, sav nadahnut kaže:

„Pesme su kao deca.”

Amin.

Mala devojčica na velikoj bini zabada nokat u prst.

Nisam razumela zašto. Sada razumem.

Pesme su kao deca.

Slatke, uglavnom, dok ne porastu.

Aman.

Dužina nije presudna. Broj strofa, ili stihova tek je – kalibar.

**Neki ljudi prožive čitav život s opakim virusom, kakav je AIDS. Dok druge, recimo, pot-
puno zdrave, iz čista mira pokosi tramvaj. Neki prežive pad aviona. Drugi završe padom
s trotoara.**

Visina nije presudna.

Smrtonosan je trenutak.

Naše duše vrte se u veš mašini.

Sve vreme traje to – ispiranje.

Prljava voda što curi iz creva... taj tamni fluid.

To je poezija.

S tim se niko ne može ubiti. Pa, ipak, nije baš najprijetnije. Za piće.

Naše duše vrte se u bubnju.

Tebe to ne plaši.

(lažeš)

Svakog dana je izvlačenje.

Mene to ne plaši.

(lažem)

Hoću da kažem: danas sam se izvukla.

Do sutra. Do kraja. Do centrifuge.

Dok sva prljavština iz mojih niti ne iscuri, u strofama, kroz crevo.

Veštačko ceđenje inspiracije. Ostavlja tamne fleke po kadi.

Crna slova po belom papiru.

Radim.

Ko crna reka otiče noć.

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Kockast, umirujući, prijatan zvuk.

(Pesmu u ovoj verziji prekida EPP blok)

U mom srcu, kao u mom ormaru.

Mrak.

Crno nije u boji.

Crno će uvek biti u modi.

Crno je znak.

Kako mi stoji?

Da li je rekvijem muzika?

Ni krv mi više nije crvena.

To znam.

Grebala sam prste.

Rana kao usna.

Beskrvna, suva.

I drugog dana – po njoj crne kraste.

(reklama)

Mi smo sa Vama kad Vam je najteže!

PERWOOL „Black magic” prašak za veš.

Da crno ostane crno.

PERWOOL „Black magic”

– Najiskrenije saučešće!

generalni distributer za Srbiju: PRINC d.o.o.

Pozovi odmah! Dva po ceni jednog. **Dva u jednom.** 20% gratis.

Pozovi odmah!

Sada u novom pakovanju!

Sakupi šest etiketa za put oko sveta!

Pozovi odmah! Tri po ceni od pet!

Pozovi odmah!

– PRINC d.o.o, izvolite?

(*veza se prekida*)

TUUUUU- TUUUU... TUUU- TUUU...

VAŠ PRIKLJUČAK PRIVREMENO JE ISKLJUČEN, ZBOG NEPLAĆANJA TELEFONSKIH RAČUNA. ZA SVE INFORMACIJE, OBRATITE SE SLUŽBI 988.

piii...piii...piii...

TUUUUU...

– SLUŽBA 988, ostanite na vezi...

Halo, molim sve informacije...

– DOBILI STE OPERATERA 1.6.0.9.

– Dobar dan, izvolite?

Molim, recite: gde je Bog, koliko grama neto iznosi duša, kad počinje život budućeg veka, šta su FAQ na strašnom Hristovom sudu i... halo?...

TUUU- TUUU... TUU- TUUU...

SVI JEBENO LAŽU!

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Krotak i lažljiv, prijatan zvuk.

„Долина Јоргована, познатија под именом Ибарска магистрала...”

Ne valja.
Briši!
Idemo ponovo!

„ДОЛИНА ЈОРГОВАНА“

Тачка.
Bolje.
Idemo dalje.

„Ако вас пут у правцу Краљево–Рашка нанесе у мају, долину Ибра запамтићете као величанствен пејзаж. Тада су овде јорговани у пуном цвату, и милиони сићушних цветова шире прекрасан мирис кроз читав крај. Јорговане је посадио краљ Урош I Немањић у знак љубави према својој жени Јелени Анжујској. Желео је да ову француску принцезу, а српску краљицу, подсети на њену родну Провансу. Тако је направио један од најлепших гестова у историји мушко-женских односа. Јер, многе даме добијају цвеће, али само букет поклоњен Јелени Анжујској цвета већ девет векова.“

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI.
Krotak i nežan, prijatan zvuk.

Zamišljaš čitaоce ovog izdanja, kao neki prosečan bračni par. U novim kolima. Strane registracije. A govore srpski. Majku im gastarbajtersku!

GOSPOĐA ŽENA:

Vidiš šta je frajer! A ti? Šta si ti meni zasadio? Ništa.

Čak ni jebenu rotkvu!

GOSPODIN MUŽ:

A ti bi sve da se setiš rodne Provanse. Kraljica sapuna. 'Ajde molim te...

Sur le pont d'Avignon l'on dance tous es rond

Sur le pont d'Avignon, ta-na-na-na-naa..

Sve se već desilo.

Nestvarno vrelo julsko popodne. Asfalt se topi pod tvojim nogama. Hodaš na prstima, kao ba-

lerina. Memljive uličice Avinjona. Bučna festivalska gomila. Ogromna, lenja, crna mačka jede ribu, pored kante za đubre. U grlu osećaš kost. Hodaš na prstima, kao balerina. Kupuješ sapun i vrećice lavande. Od prodavačice na uglu. Razume engleski. Čudno. To je loš znak. Asfalt se razvlači kao žvaka.

Hodaš na prstima. Kao balerina.

U H&Mu, biraš haljinu. Crnu. Letnju. Na kopčanje.

Plaćaš u kešu. Sigurna investicija. Crno će uvek biti u modi.

Stojiš pod ledenim tušem, pevušiš. *Sur le pont d'Avignon, l pl...bl...bla-l-aa.*

Oblačiš novu crnu haljinu. Vezuješ pojas u trapav čvor.

Sve se već desilo.

Loše vesti od kuće.

Prstima pritiskam očne kapke.

Šuštanje na vezi s Beogradom. Vrisak.

A onda – ZATAMNJENJE.

I nema nikog ko bi te čuo, kada bi psovala na svom jeziku.

Gde ćemo sad?

Na reku. Na Ronu.

Prstima pristiskam očne kapke.

Zabadam nokat u prst.

Stojiš na obali Rone. Vetar donosi belu prašinu.

Sedaš na papirnu mapu Avinjona.

Da ne isprljaš novu crnu haljinu.

Jer ti već znaš da ćeš je nositi. Mnogo i često.

Crno u svakoj prilici.

Postoji neki psihološki trip s odlaskom na reku. Neko je pričao nešto o tome... ali sada se ne sećaš... Neko je pričao nešto o tome ... ali sada te niko ne pita.

Treba se pustiti. Ne treba pružati otpor. Leći i plutati po površini.

Neke stvari su takve. Neminovne.

Kao kruženje vode u prirodi.

Kakvi, bre, jorgovani i gluposti?

Alo... Gde vam je to?

**Bila sam u toj slavnoj Provansi... I ništa.
Prastari grad na Mediteranu. Debele mačke. Papska palata u zlatu.
Rona i, preko Rone, jedan porušen most.**

Šuštanje na vezi s Beogradom.
Your flight is delayed, miss. Sorry for inconvenience.
Prstima pritiskam očne kapke.

Sapun, lavanda, riba i memla.

Šta misliš?... Kako miriše smrt?

**Naše duše vrte se u bubnju.
Svakog dana je izvlačenje.**

**Odnekud ipak: ja se ne bojim.
(lažem)
Hoću da kažem: danas nije moj dan!**

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI
Prisan i nežan, predivan zvuk.

„МАЈДАНПЕК. Погледате ли панораму данашњег Мајданпека, једна ће вам појава сигурно привући пажњу. Ни мањег града, ни више солитера! Ако ипак загледате мало боље, увидећете да за мајданпечку архитектуру постоји логично објашњење. Мајданпек је рударски град изграђен на врло специфичном терену: у уској и краткој котлини, коју са свих страна притискају брда. Овако стешњен, није могао да се шири ни на једну страну. Зато је израстао у висину. Поред географије, изглед Мајданпека условила је и економија. Породице у овом граду живе на рударском хлебу „са девет кора“, што је свакако допринело томе да у Мајданпеку готово нема приватне стамбене градње. Због великог броја солитера, Мајданпек зову: Српски Њу Јорк”

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI
Prisan i nežan, predivan zvuk.

... If I can make it there, I 'll make it anywhere, New York, New Yooork...

Divni su ljudi, Njujorčani.

Tako su moderni, tako su cool, tako su slobodni, tako su fit, tako su hit, tako su opend, tako su positive, tako su liberal, tako politički, tako korektni, tako koketni, tako šarman-tni, tako duhoviti, tako galantni, tako mešoviti, i demokratični, i nadasve: dobro obave-šteni.

Divni su ljudi, Njujorčani.

(ovo nije reklama)

What is the Green Room?

„JANE”

Your own private dining room in SoHo.

Celebrations. Birthday Parties. Holiday Cocktails. Bridal Shower. Corporate Events. All Inquiries welcome.

„Just what every neighborhood needs...”

New York Magazine

How Can I get there?

Follow this link:

Finding Jane

And I follow.

100 West Houston Street. Between Thompson Street and Laguardia Place, between Soho and the West Village. Train F to 4750 Rockefeller Center, between 11 West and 53 Street...

So I found it, in the end.

Divni su ljudi, Njujorčani.

Tako su moderni, tako su cool, tako su slobodni, tako su fit, tako su hit, tako su opend, tako su positive, tako su liberal, tako politički, tako korektni, tako koketni, tako šarman-tni, tako duhoviti, tako galantni, tako mešoviti, i demokratični, i nadasve: dobro obave-šteni.

–Hi, Aska! So, You are from Slovakia or Pakistan?

– **No, madame. I am from Serbia.**

- Oh... Sorry. I know I was close. So, Tom... Let me introduce to Vaska...
- **A. Aska.**
- Oh... Sorry, Vaska. Vaska, sure. Anyway... She is a writer from Siberia.
- *Hi, Maska. My name is Tom.*
- **Nice to meet You.**
- So You are a writer?
- **Well, sort off... Right now I am workin on...**
- Oh, You have so lovely jacket...
- **Thank You. I like Your earrings...** (glupa pauza, and back on the track)... **Right now I am working on...**
- Look at her, Tom. She is so young.
- So, tell me Vaska how did You learned English in Slovakia?
- **Well, actually, I am not from Slovakia, I am from Serbia...**
- Oops. I said it again, am I? Sorry, Taska. Very rude from me... Is it cold there, in Siberia?
- **I guess it is, I've never been in Siberia.**
- *Ha! Ha! Ha! Ha!*
- Oh, Tom, look at her. She is so funny.
- Well, nice to meet You, Paska. We had really pleasant evening.
- *And nice dinner. Here. This is for You.*
- **What is it? Oh, It is a postcard. Thank You.**
(Takve se u restoranu Jane mogu uzeti za dž.)
- So, We hope to see You again, here in New York, Daska.
- *Good night, dear.*
- **'night...**

Divni su ljudi, Njujorčani.

Ali, ti ne gledaš ljude.

Gledaš u mapu. Običnu, papirnu mapu. Kakve se u metrou mogu uzeti za dž.

Brojiš čoškove. Brojiš stanice. Brojiš korake. Brojiš spratove. Brojiš dane.

Brojiš sitne dolare.

Misliš na jedan dugi let...

Mama, hocu kuci!

Ne valja.

Brišem.

Otkucam ponovo

Mama, Tata – ovde je divno. Ljubim vas sve, puno vas volim i uskoro dolazim kuci.

Message send.

Onda se smeši.

Širok, predivan, blistav osmeh. Ekskluzivno za CCTV.

U ruci steže ovcu od pliša. Pogled joj pada na šareni izlog. Radnje u kojoj neće kupiti ništa. I čita: „Don't take pictures!” ...i unazad: „serutcip ekat t'onD”... I čita: „Inexpensive. We never say cheep”, i unazad... I tako hiljadu puta. Ne zna, uostalom, koliko puta. Koliko traje ovaj trenutak. Koliko se puta on već dogodio.

I to je čudno.

Šta je tu čudno?

Čudno je, pre svega, to što ti pričaš sama sa sobom.

Vidim svoj odraz u staklu izloga.

Nos, čelo, usne, sve je tu... I moje ruke. U dve dimenzije. U tačnoj razmeri. Mapa mog lica. Šapnem joj: „Volim te.” I nema nikog... I nema nikog drugog ko bi me čuo da se sad rasplačem na svom jeziku.

Ona mi namigne.

Psssst. ...Keep smiling. You are on CCTV.

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Nežan, uspavljujući, domaći zvuk.

„ЛОЗНИЦА. Може се рећи да су границе општине Лозница природно дефинисане. На североистоку, попут зида, Лозницу од остатка Србије дели планина Цер; на југозападу Гучево а на западу река Дрина. Природно разграничена, Лозница је у највећем делу историје била погранично место. Ономе ко покушава немогуће, Срби од давнина говоре: „Не исправљај криву Дрину”. Занимљива изрека. Јер, није Дрина крива што тече укриво, него што мора бити да је нешто скривила, кад јој је додељено да већ вековима дели: државу од државе, царство од царства, народ од народа... Чак и данас, када на обе обале реке претежно живе Срби, Дрина је поново државна граница. Због свега овога, Лозница је имала бурну историју...”

Where the fuck it came from?!

Dobro je.

Brišem?

Nemoj.

Ctrl + save

Ne razume se u poeziju. Zato misli kako je moja dobra. Piše:

Pjesme su dosta osobne. U biti, kao da citam tebe. Nekad emotivna, nekad bitch, nekad posmatrac-komentator, nekad pijana a nekad ozbiljna, nekad u bedu, ali uvijek duhovita; cinicna, ironicna, luda, zabavna i humoristicna.

Što se rimuje, btw.

Ne razumem se u kalibre, ali vidim: ovaj je opasan.

Jednog dana se samo pojavio, u mom inboxu. Monitor zatreperi, smetnja na mikrokontaktu.

Pisao takva pisma da mi se činilo kako... mogu da zamislim njegove ruke, na tastaturi.

Nos, čelo, usne... sve tu. U dve dimenzije. Kao na mapi.

Postoji neki psihološki trip, sa cyber komunikacijom, negde sam čitala nešto o tome... ali sada se ne sećaš... Negde sam čula nešto kao... ali sada te niko ne pita...

Doći će, kaže, da me vidi. Mora da čuje te moje pesme uživo.

Jedan više, u gužvi, na festivalu.

Sasvim sam mala, na velikoj sceni.

EXIT.

„Life is what you made of it.”

(ni ovo nije reklama)

Ne vidim ništa od svetla.

Kao kad prstima pritiskaš kapke.

Sve se već desilo.

Prvo je hladno, a zatim postaje vruće.

Sviće.

Obala Dunava.

Otiče Dunav, niz Dunav otiče noć.

Vidim svoj odraz u njegovim očima.

KAŽE:

Vidi gore... Vidiš Severnjaću? E, pa... Vidiš one zvijezde, ovamo, ima ih pet.

Ne vidim.

KAŽE:

Kako ne? Vidiš, što tvore kao... slovo M. Vidiš?

Aha.

KAŽE:

...Čitao sam neku, ajmo reć: alternativnu povjest kršćanstva... Tih pet zvijezda je Leonardo upisao u sliku „Posljednja večera”, kužiš? I sad tu imaš neke znanstvenike, što ja znam, što u tome nalaze dokaz da je Isus bio oženjen Marijom Magdalenom.

Ma, da.

KAŽE:

Što se smiješ, lijepo ti kažem. To ti je čitava teorija o tome da je Marija Magdalena ustvari Sveti Gral.

Gde si to čitao?

KAŽE:

Nije bitno.

U „Davinčijevom kodu”?

KAŽE:

Nije bitno.

Ali, zanima me. Gde?

KAŽE:

„Davinčijev kod” je sranje. Plagijat.

Znači, jesi. Čitao si u Davinčijevom kodu. Hahaha! Koje sranje!

KAŽE:

Ima i u „Davinčijevom kodu”, ali nisam tu pročitao, kužiš? I što je sranje?
Meni je to intrigantno.

Čitaš tu treš literaturu i još se primaš. Čitaj Sveto pismo. Ne to sranje!

KAŽE:

Što je sranje?

Što? A što bi moralo da bude M?... Možda je duplo W. Zavisi odakle gledaš. Ili od godišnjeg doba, kapiram. Možda je Z ... Mislim „3” , ćirilčno.

KAŽE:

Kakvo je Z ćirilčno?

Ne znaš ćirilicu?

KAŽE:

Otkud znam... Kakvo je Z?

Ne seri da ne znaš ćirilicu. Ni iz škole?

KAŽE:

To možda znaju moji starci. Mi nismo učili ćirilicu, kužiš, što sam ja bio... pican, kad je počeo rat.

„Z” je ovakvo: 3. Kao trojka. Uuuu... Pazi: trojka! Kao Sveto Trojstvo, ta-na-na-na... Možda i tu ima nešto za... kako kažeš: „alternativnu istoriju hrišćanstva”, ha...

KAŽE:

Ajmo odavde...

Ček, da vidim...

obična provera, čista formalnost:
karta, novčanik, olovka, papir, telefon... sjaj za usne. Nešto nedostaje.

KAŽE:
Što je sad?

Ček, ček...

još jedna provera, malo ozbiljnije:
karta, novčanik, plišana ovčica, olovka, papir, telefon... sjaj za usne. Nešto nedostaje!
Ej! Je l' sam ja tebi vratila pasoš?

KAŽE:
Ne.

Pogledaj. Vratila sam ti pasoš!

Opipava džepove, odmahne glavom.

Jebote, nema tvog pasoša!

KAŽE:
Daj, ne jebi.

Majke mi...

Izbacim sve iz torbe. Sve je ostalo tu! Osim...

Nemoguće. Proveri još jednom, jebote! Ponovo.

Dobar dan, izvolite.
Ovuda, molim Vas.

– Šta ste to spakovali u neseser? Šta vam to uopšte piše na pasošu? Iz koje kažete da ste zemlje? Čudno, veoma čudno.

Šta je tu čudno?

– U vašem pasošu piše drugačije. Čudno je, pre svega, to što uopšte imate vizu. Skinite redom: prsten, perle, kaiš, cipele, šnalu, dignite suknju, otkopčajte brus. Skinite to, tako. Izvadite plombu.

– Tako je. Dobro.

Idemo ponovo!
PIIIP.

Vaš dečko je odavno s druge strane. Koliko? Ne znaš. Trenutak, dva. Čitavu večnost s druge strane.

Državne granice, ekrana, kreveta, uvek s druge strane, Dunava, viznog režima, s druge strane jave, sna.

S druge strane zakona, rata i mira, uvek tako.

Sedamdeset do sto kilometara daleko.

AMSTERDAM, TAMO MORAMO POĆ. SVE JE DRUKČIJE! SVAKA JE ULICA OBALA. PO ZAKONU OVDJE MOŽEŠ DA SADIŠ ZA KOGA HOĆEŠ I BILO ŠTA.

On ume sjajno da gleda u mapu.

Uči me da vozim bicikl.

Samo se pustiš, ne pružaš otpor. Pustiš da točkovi vrte pedale. Ravnoteža, kao i vreme, sasvim je relativna stvar.

Pričamo o kosmosu, mnogo se smejemo. Ležimo sasvim, sasvim blizu...

U pola noći se trgnem. Gledam dok spava.

Nos, čelo, usne, sve je tu.

Ko je taj čovek

Ja ga uopšte ne poznajem.

Ja ga uopšte ne poznajem.

???

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Nervozan, nemiran, ubrzan zvuk

Место се зове Бездан.

Преведи! Не може! Рупа без дна.

Амбис, можда? Не. Није то – то.

Дунав – граница. Србија-Хрватска.

Бездан, тако се зове. Разумеш?

Ту је река сасвим уска. Могло би да се преплива, с једне на другу страну, за мање од сат. Али, то нико не ради. Зато што је илегално.

Место се зове Бездан.

Нема га у туристичким водичима.

Чак ни на мапи.

Čudno.

PIIIP- PIIIP

„Mila, znas ti to dobro. Koliko smo puta o tome pricali, a i plakali na tu temu. Kanada ili Australija? Ti kod mene ja kod te... * some text missing *

PIIIIP- PIIIP

„Mila, znas ti to dobro. Koliko smo puta o tome pricali, a i plakali na tu temu. Kanada ili Australija? Ti kod mene ja kod tebe? Nemoguće. Nije ovako zbog mene ili tebe, okolnosti su totalno protiv nas. Tak se isp... *some text missing*

PIIIIP- PIIIIIP

„Mila, znas ti to dobro. Koliko smo puta o tome pricali, a i plakali na tu temu. Kanada ili Australija? Ti kod mene ja kod tebe? Nemoguće. Nije ovako zbog mene ili tebe, okolnosti su totalno protiv nas. Tak se ispostavilo. Nije mi drago, dapace. Ali, ne trazim RESTART. Mislim na tebe svaki dan, vjeruj mi. Znas da je tako moralo biti, ali unatoc svemu, prijatelji – HA?”

Message deleted.

Nikad. Nikad. Nikada više.

Rekla si: nikad. Nikada više.

Zaboravila sam.

Na prsten? Na dečka. Zaboravila sam... Ne vidim kakve to veze ima?!

Nikad. Nikad. Nikada više.

ta-na-na-na-na-na-na... Una cancona Italiana na-naj...Isjene! Junać, junajć Jurop!

Prošlo je... ne znam koliko. Ne verujem u vreme. Samo u jedan trenutak.

Opet je leto. Venecija. Otmena. Suetna. Nacifrana. Precvala gospođa u kurvinskoj haljini od čipke, zlatnoj i svilenoj, kakve se davno ne nose. Kakve se davno ne prave. Kakve se ne peru u mašini. Smrdljiva. Lepljiva. Predivna.

Poda mnom.

Ležim na leđima. Vreli beton. Na krovu studentskog hostela.

Tišina. Ponoć. Mrak i zvezde. Severno nebo.

Nada mnom.

Pitam: **Je l' ono Kasiopeja?**

Šta?!

Sazvežđe Kasiopeje?

Otkud znam.

Nije mi prijatelj. Ni neprijatelj. To je prosto neko. Govori isti jezik u ovom drukčijem svetu. Rođeni smo u istom gradu. U istoj opštini. Iste godine.

Ali starija sam... vek ili dva.

Ne znam koliko.

Ti se razumeš u zvezde?

Ne. Kažem. Ono je Kasiopeja, to znam.

Kaže: Nikad čuo. Još si mlad. Kaže: Isto smo godište.

Ćutim. Mogla bih reći: to nema nikakve veze. Ne bi razumeo. Zato ćutim.

Mogla bih reći da ne verujem u vreme. Onda bismo pričali celu noć. I on bi rekao da ne veruje u Boga. I ko zna dokle bismo tako stigli. Možda bi rekao da sam narcistična. Možda bih rekla što stalno nosim crno. Možda bi mislio da nemam takta. Za mlade, smrt je tabu. Ko što je nekada bio sex. Nekada... pre pornografije. On je mlađi od mene. Stotinama godina.

Kažem: **Vidiš... To je Kasiopeja. 90 zvezda vidljivih golim okom.**

Ja vidim samo pet.

Kada je vedro. I kad je potpuni mrak.

Aha.

Ona se, to je čudno, cele godine vidi s našeg dela planete. Ne zalazi.

Pita: Je l' to zato što je blizu?

Da, blizu Severnog pola. Bila je sujetna. Narcisoidna. Mislila da je mnogo lepa. Zato je kažnjena. Po kazni uvek je tamo gde je hladno. Večito kruži, i ...kruži i... oko Polarisa.

Čega?

Zvezde Severnjače. U beskraj.

A ko ju je kaznio?

Bog.

Koji Bog?

Zevs.

Ne seri.

Takav je mit.

Ćutimo. Pijemo. Ležimo. Na krovu hostela. Gledamo nebo. Ovaj mali i ja.

Kaže: Znaš, ja ne verujem u Boga.

Znam.

Otkud znaš?

Prećutim. Otpijem gutljaj iz flaše.

Kaže: Zato što ne mogu da skapiram beskraj.

Pitam: **A kraj?**

To kapiram. Sve mora da ima neku granicu.

Kažem:

Ali granice se mogu preći.

...On nešto sere. Više ne slušam. Ležim. Pijem.

Nećemo pričati o kosmosu. Neću mu reći da se u sazvežđu Kasiopeje jednom pojavila supernova, čiji je sjaj bio jači od sjaja Venere.

Neću to reći da ne bi pitao: *Čega?* pa da mu kažem: Zvezde Danice. Neću mu reći kako je bila toliko sjajna da se mogla videti i danju, a da se zatim ugasila. Da je pregorela. Eksplodirala.

Neću to reći, pitaće: *misliš, nestala?*

Neću to reći: nije nestala. Ostavila je za sobom, na primer, dva snažna radio izvora... Jedan od njih, Cas A, najjači je radio izvor na nebu.

Neću to reći. Neću mu reći da su glavne zvezde u ovom sazvežđu dvojne, promenjive i nepravilne ni da se, osim zvezda, ovde nalaze još neki objekti iz dubokog svemira. IC59ni, na primer.

Neću mu reći kako je ovo sazvežđe Leonardo Davinči upisao u „Tajnu Večeru”, ni da je poznati pisac Den Braun to iskoristio u svom „Davinčijevom kodu” prodatom u milijardu, bilijardu, trilijardu primeraka. And counting.

Neću mu reći, jer ne mogu ni da se setim, kako se zovu pisci one druge knjige... „Sveta Krv, Sveti Gral”, valjda, tako nešto, što su ga tužili za plagijat ali su izgubili na sudu, o čemu je možda nešto i čuo, dosta se pisalo u novinama. Neću mu reći da se ne ložim na alternativnu istoriju hrišćanstva, ali da slučajno znam odakle Denu Braunu ta ideja.

Neću mu reći da su sve stare civilizacije sazvežđu Kasiopeje pridavale mističan značaj. Da kinesko ime za ovu konstelaciju u prevodu znači PROLAZ, ni da su Arapi, recimo, u ovom rasporedu zvezda videli oblik ključa. Neću mu reći da na desktopu imam mapu severnog neba, ni da radim na tekstu koji se zove GAMMA CAS. Pitao bi: *o čemu je reč?*

a ja ne bih znala šta da kažem.

Ako bih rekla: O GRANICAMA, ko zna dokle bismo stigli. Počeo bi, sto posto, jebote, priču o vađenju žabarske vize. Ako bih rekla: O ŽIVOTU I SMRTI, mislio bi da pišem dosadno... Ne bih to rekla, meni bi zvučalo dosadno, pa bih mu rekla, O MENI, i on bi opet rekao da sam narcisoidna. I ko zna gde bismo tek onda stigli.

Možda bih rekla zašto stalno nosim crno. Crno u svakoj prilici.

Možda bih rekla zašto pišem poeziju i ko me je tome naučio.

Možda bih rekla da mi je taj neko reko da svaka napisana reč odzvanja u večnosti, da je na plafonu naše kuće napravio mapu. Od malih svetiljki.

Pravu mapu. Maketu severnog neba, u septembru. Onda bih morala da kažem i da je jednog septembarskog dana jedna svetiljka promenila boju... **Ne, ne. Nm-n. Bolje da ćutim.**

Ko taj čovek? Zapravo: dečak?

Nikad me neće upoznati. Ležim. Pijem.

Gledam u Kasiopeju. Otmenu. Sujetnu. Nacifranu. Precvalu gospođu, u kurvinskoj haljini, kakve se davno ne nose. Kakve se ne prave.

Kakve se ne peru u mašini.

Venecija tone.

Ležimo. Na krovu hostela. Gledamo nebo. Neko i ja.

Prošlo je... ne znam koliko. Od kada ne nosim sat.

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Ozbiljan, iskren, katarzičan zvuk.

Ništa ne nestaje. Stvari menjaju oblik. Vreme ne postoji. Postoji prolaznost. Sve prolazi. Kafa u mojoj šolji se hladi. Radim. Prolazi noć.

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Veran i poznat, iskreni zvuk.

Imam neki... aerodromski bug. Letovi s mojim imenom, na listi putnika, uvek, i doslovno uvek, kasne. Zbog oluje nad Nemačkom. Magle nad Engleskom. Snega u Češkoj. Kvara na motoru... Avio kompanije uvek izmisle razlog. U stvari, ne znaju da sam taj razlog – ja.

Kad bi decu donosile rode, moja bi, samo iz tehničkih razloga, prinudno sletela na Surčin. Zbog havarije na desnom krilu. Magle, astigmatizma, nekontrolne leta ili kratkog spoja u mozgu. Drugačije, nema šanse.

Ja sam kao neki kompjuterski virus. Pažljivo programiran, s ciljem da vazdušni saobraćaj u Evropi dovede pred bankrot.

Da. To sam ja.

A izgledam sasvim obično. Karte mi najčešće kupuju drugi. Državne firme, skupština grada, sponzori, poslodavci, i plaćaju profakturom. To je dobro. Tako ne izazivam sumnju. Stjuardese mi se smeškaju...

Tea or coffie?

Red vine, pleas.

There You go.

Thank You.

... jer ne znaju da sam, zapravo, opasna.

Cheers.

Ove godine, na primer, Alitaliju sam koštala: užinu i piće u ekspres restoranu, noćenje u SAS Radison hotelu sa sedam zvezdica, gde sam potrošila pet malih šampona, pet shower gelova, tri sapuna za ruke, pet hand and body lotiona, tri kesice šećera, obimnu večeru i dezert od 30 funti... Pivo sam, ipak, morala da platim sama. Što sam pošetno platila i popila, planirajući da taj nenadani trošak nadoknadim doručkom. Doručak sam, nažalost, prespavala. Idemo dalje: Lufthansa. Noćenje s večerom u CityCentral Hotelu. Tričavih pet zvezdica. Odvratna večera i pola litre fante. Pivo sam opet sama platila, ali taj nenadani trošak uspela sam da nadoknadim. Stipse se nisu setile da zaključaju mini bar! ... Bitno da su hair and body lotion, 2in1, integrisali u tuš kabinu... To me je malo iznerviralo, mada je „hair and body” smrdeo na apoteku and kupus. 2in1. Imali su lepe blokčiče, hemijske i šibice. Takve koje u hotelu možete uzeti za dž. Dobrano sam ih ošurila u guest questionery-ju. Kroz suze sam zaokružila sve najgore odgovore, dodajući i inventivne komentare na margini: *You have just one type of phone charger in the reception desk, and phone call from the same place is fucking 35 euros, you jerks!...* To me je smirilo, pa sam zadremala. Doručak je bio fin. Idemo dalje... Kako se zove ona austrijska kompanija? Nije ni bitno. Ručak po ceni 35 evra, u aerodromskom restoranu... bez piva, naravno, ali s Mocart kuglama, i to special edition, povodom godine Mocarta.

U baru simboličnog imena „Ikarus” pušiš i ispijaš pivo, koje si platila. Karticom. VISA – za sve što ne želiš.

Pušiš i ispijaš pivo, i nema nikog ko bi mogao čuti da kažeš nešto, na svom jeziku. Zato ne govoriš ništa. Pišeš.

Po poledini razglednice. Vrlo lepe, kakva se ne može uzeti za dž. Pišeš.

Da si u Beču. Da si na aerodromu. Još 13 sati. *Volela bih da te vidim*. Pišeš. Beču. Gradu na razglednici. Na lepom plavom Dunavu. I to je čudno. Dunav je crna reka. Tako kažu pisci vodiča. Izvire na Crnoj planini, uliva se u Crno more.

Da li je moguće da je u Beču zaista plav?... To nećeš saznati. Ne danas. Danas nije taj dan. Preko vize u tvom pasošu, sinoć, u Nemačkoj, zveknut je pečat. Izlazni.

Ti si izašla.

Tup udarac pečata – TUP!

VISA – za sve što ne želiš.

Zapečaćena. TUP!

Sama viza bila je u redu. Mogla je da važi još 10 dana. Ali to, eto, nikog ne zanima. Pečat se lupa prilikom ulaska na gate. TUP! Sigurno. TUP! To je sigurno. Mnogo sigurnije od evropskog avio saobraćaja. To je sigurnije od reda vožnje. To je sigurnije od vremenske prognoze. Stoput sigurnije od kontrole leta. To je neizbežno.

Tako. Kao... smrt.

Razgledaš ljude u baru „Ikarus”.

Japanki se vidi da ima menzis. Amerikanki se vidi da vara muža. Nemici se vidi meso iznad zuba. Njenoj drugarici se vidi celulit. Rabinu se vidi da je rabin. Francuskinji se vidi zlatni krst, u dekolteu.

Samo se tebi ne vidi ništa.

Ja sam nevidljiva.

To je zato što uopšte i nisam tu.

Za razliku od Japanke, Amerikanke, Nemice sa sitnim zubima, Francuskinje i rabina, ti uopšte nisi tu.

Oni su u Beču. U Austriji. Oni su u Evropskoj uniji.

Ti nisi nigde. Ti si...

U tranzitu.

Ti si u redu za „OTHER PASSPOTRS”.

S pasošem zemlje u tranziciji.

Uopšte nisi tu.

Panično tražim svoj odraz. Na nekom staklu. Na krigli piva. Na glatkoj površini šanka... ali, ne вреди... Nigde je nema.

Možda je ona, za mene, kao i ja, za sve druge, ovde, u baru „Ikarus”, sasvim nevidljiva?

Zviznem.

Slušam pištanje srebrnog automata za kafu...

Zviždim, šištим, urlam... Aska! Pazi ovamo. Pogledaj! Evo me...

...kao da je u kvaru...

Heeeeeeej!

Što to ne poprave? Strašno je bučno.

Heeeeeeej!

Tamo gde treba da stoji adresa pišem: Vienna. City... Council.

Lepi marku, i odlazi.

Stvarno me nije videla.

Možda stigne?

misli, dok ubacuje razglednicu u poštansko sanduče.

Možda i ja, ovako nevidljiva, mogu da stignem kući.

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Nežan, uspavljujući, domaći zvuk.

„НАЦИОНАЛНИ ПАРК ЂЕРДАП. О Ђердапу се не може говорити без употребе суперлатива. Четири клисуре, са три котлине, Ђердап чине најдужом композитном целином у Европи. То је не само највећа него и најстарија европска водена пробојница. Борба Дунава да се кроз стене споји са Црним морем, морала је трајати вековима. Зато се сматра да је Ђердапска клисура парк природе с најдужом гео-

лошком историјом на континенту. Значајан као ремек дело природе, али и археолошки музеј под ведрим небом, Ђердап је највеће заштићено подручје у Европи. Дуж 2800 километара свог тока, Дунав нигде није ни дубљи, ни ужи него овде. У Великом и Малом Казану, река је дубока чак 105 метара. То је најдубљи део Дунава, али и највећа речна дубина Европе. Не треба заборавити да је у Ђердапској клисури откривено и најстарије праисторијско насеље Лепенски вир, као и да је сачуван велики број римских споменика, каква је Трајанова табла... Баш овде, на најтежој деоници пута, цар Трајан је оставио свој знак: обавештење за путнике који ће у наредним вековима овуда проћи. Иако су данас, од шест редова текста очувана само три, претпоставља се да је целокупни натпис гласио: *Император Цезар, Божанског Нерве Син, Нерва, Трајан, Август Германик, Врховни свештеник, заступник народа по четврти пут, савладавши планинско и дунавско стење, сагради овај пут.* На крају пута кроз клисуру, тамо где је Дунав најужи, цар Трајан је дао да се изгради дрвени мост. Архитекта и главни инжењер на овом великом подухвату био је чувени градитељ Аполодор из Дамаска, чија је судбина попримила филозофске размере. Само неколико година, по завршетку свог ремек дела, Аполодор је гледао како његов мост гори. Да прича буде још трагичнија, нису га запалили Дачани, већ сами Римљани како би сречили надирање Дачанске војске, и заштитили границу имеприје. Како ли се осећао талентовани архитекта, вешт математичар и градитељ Аполодор, док је гледао како му дело живота нестаје у чељустима ватре, претварајући сву муку и труд – у пепео, који разноси ветар?... Велика река није хтела да се припитоми..."

RITMIČNO KUCKANJE PO TASTATURI

Nežan, uspavljujući, domaći zvuk.

Poslednji gutljaj ledene kafe.

Iz početka stidljivo i tromo, zatim sve brže, i jače, kroz klisure, noseći sve, sve pred sobom, crna reka noći uliva se u jutro.

Ctrl+ Save.

Sviće. I kucam: KRAJ.

FILE. CLOSE. DO YOU WANT TO SAVE THE CHANGES IN THE DOCUMENT? YES. EXIT.

Sve kao uvek.

Desktop: mapa severnog neba. Kasiopeja je tamo gde je i bila.

Sve je u redu.

START. TURN OFF COMUPUTER. TURN OFF.

„Saving your settings.”

Microsoft zvuk. Onaj za „Windows is shutting down”.

I onda mrak.

Vidiš sebe. Uokvirenu. Odras svog lica. Tamni paspartu. Tako se gledate, oči u oči, tvoj kompjuter i ti. To je lepo. Kratko traje. Tako završava radni dan.

Čudno.

Šta je tu toliko čudno?

Pre svega to što pričaš sama sa sobom.

Samo nakratko. Onda nestaješ. Jer uvek nestaneš. I jer u pričama koje pišeš odavno nisi glavni lik. I to je...

TAKO U redu. TAKO

Ako ti tako kažeš.

Već neko vreme na sebe gledam kao na nekakav prijavljivi grad. Počelo je s glasovima. Baš tako. Čula sam glasove, razne, u svojoj glavi, za šta psihijatri ne bi imali ovako poetično objašnjenje. Nisam ga imala ni ja, u početku. U početku sam se plašila. U svitanje, kada najčešće odlazim da spavam, glasovi su postajali sve jači... kao kada se budi grad. S uhom prislonjenim na jastuk mogla sam da čujem zvona. Kao u školi, pred početak časa. Čula sam kako zvone tramvaji. Crkve. Budilnici. Mobilni telefoni. Pljuskanje vode iz šmrka gradskih čistača. Čula sam liftove. I korake. Škripanje ljuljaški, klasičnu muziku, i neku profesorku, iz neke baletske škole, koja broji: prvi, drugi, treći stav... Idemo ponovo! PIIIIIP. Čula sam sirene, jutarnji program, izveštaje o stanju na graničnim prelazima – bez većih zadržavanja – zatim o stanju na putevima, vremensku prognozu... usisivače, pesmice, pse koji laju. U početku sam se plašila. Posle sam počela da slušam pažljivije. Na svoje veliko iznenađenje, otkrila sam da mi svi ti glasovi ne govore ništa. Da ih se ne tičem, baš nimalo. Da mi ništa ne poručuju. Oni prosto tu žive. Ne možeš ih oterati legalnim putem. Žive, jebi ga. Imaju stanarsko pravo i stanuju. Otudeni. Od mene. I sebe samih. Potpuno nezainteresovani za moj slučaj, i niz slučajnosti, mogućih, neverovatnih, potpuno neupotrebljivih u klasičnoj dramaturgiji. Počela sam da se osećam onako kako

se verovatno oseća Nju Jork. Ili Majdanpek. Gusto naseljeno. Retko usamljeno. Zagađeno.

Tako sam prestala da pišem o sebi.

Otkrila sam da su pojedini delovi mene naprosto pretrpani drugim ljudima.

Uz prosečnu gustinu naseljenosti, kakva je moja, više nisam bila u stanju da se koncentrišem na sebe. Ili na jednog od njih.

Šta će biti s njima kad mene ne bude?

Gledaš svoj odraz kao mapu.

Nos, čelo, usne, sve je tu. U tačnoj razmeri. Znaš ovaj grad. Zašto bismo bili na vi?

Hodaš. Prstima. Po tastaturi.

Koliko dugo? Ne znaš koliko dugo.

Dok se ne zaustaviš.

Sve se dogodilo.

Sve se dogodilo.

Zaista. Šta će biti?

Gde će svi oni kad jednom nestanem, ko Atlantida. Kao Ras. SFRJ. Tiho Braheova zvezda. Ko Stari Rim. Ko most cara Trajana. Kao berberi koji su videli da Božanskog Nerve Sin, Nerva, Zastupnik Naroda Po Četvrti Put, Vrhovni Sveštenik Trajan ima – kozje uši.

Gde će svi oni? Svi ti glasovi iz mojih ušiju.

Gde će kad jednom postanem prah, postanem pepeo, postanem vetar, kada se sručim kao kiša, kad zemlja upije moje ja?

Gde će?!

TO ME UOPŠTE NE ZANIMA!

Čudno.

Šta je tu čudno?

Svi ti ljudi. Svi ti glasovi. Sva ta gužva. To je čudno. Čudno je da usred te gužve čovek – ili grad – na kraju... odjednom poželi da ode.

Čudno.

Šta mu je bilo? Šta joj je bilo?

Čudno.

Jednom se ekran neće rasvetliti.

Možda na vrata dođe milicija, s plastičnom kesicom. U njoj moje stvari.

Možda pasoš, nekakva karta, novčanik, olovka, papir... plišana ovčica... neseser, sjaj za usne... i cigarete. Makar tri pakle! U inat! Upaljač. U stvari: dva upaljača. Za svaki slučaj. Ako se jedan pokvari. Ključevi. Prsten, možda: burma. Perlice, možda. S metalnom kopčom. I krst. Crni. Iz Jerusalima. S krštenja mog oca. Krst koji sakuplja toplotu. Verujem da će još biti vruć.

Nikako sat.

Nikada ne nosim sat.

Nemoguće je utvrditi kako vreme uopšte prolazi. Nemoguće je utvrditi da li vreme uopšte prolazi. Ne više... Ne od kada ti na vrata, umesto nekog dragog koga očekuješ, pokuca kesica. Plastična kesica. I u njoj stvari.

Kao gomila nekih rečenica, koje bi mogle da postanu drama.

Kao porazna činjenica da stvari traju toliko duže od nas.

Za mnom će plakati ljudi koje ne poznajem.

Koje još nisam upoznala. Rodila. Ni poželela.

I to je čudno.

Verujem da izgleda tako, kao kad prstima pritisneš kapke.

Stalno to radim... Tu, unutra, postoji nekakav krug.

Prvo ljubičast. Modar. Zatim žut.

Uvek isto.

Mislim da se ne bojim. Samo bih volela, ako je moguće, da bude iznenada. I brzo. Ako je moguće. Ne bih volela da plačem pred vratima. Ni da ih udaram, kolenom, dlanom... To nije nimalo dostojanstveno. Volela bih da se otvore. Ta vrata. Taj prolaz. Taj gate. To sazevežde. Ako je moguće.

Ne bojim se letenja.

Nego mogućnosti da ne poletim.

To se dogodilo.

Šta? Sve se dogodilo. **Šta?**

Sve je kao dežavi.

Šta? Šta?

Pa šta da bude?!

Treba da polažem klasičan balet, pred nekom svemirskom komisijom. Ne znam zašto sam se ovde našla. U svakom slučaju: došla sam – sama. Lift nije radio, išla sam peške... Stotine, hi-

ljade, milion stepenika. Druge su devojke obule pačke. Sve su u belom. Mirišu na lavandu, istežu se, staju na prste, prvi, drugi i treći stav. Stojim tu među njima, nikog ne poznajem i ne prepoznajem žanr. I imam teške čizme na nogama. I džemper. Ogroman debeli džemper. Poklon od bake koju ne poznajem. Težak, rukom ispleten. Punjena ptica u Labuđem jezeru. Ružno pače u štrikanoj pački... Svoje srce ne osećam... Mada mora biti da udara jako. Zbog straha. I svih tih stepenika. Brojim imena s liste. Brojim pačke. Brojim punđe. Brojim. Čekam da budem prozvana. Druge su devojke obukle belo, i sve se poznaju, iz baletske škole. Ja nisam nikad učila balet. Uopšte ne znam šta se od mene očekuje. Kao u nekoj vitrini od stakla... Stojim, prava i živa, među figurama od porcelana. Čujem svoje ime. Aska. Mada uopšte nisam sigurna da li je zaista to ime moje. Prvo je hladno, a zatim postaje vruće. Osećam kako me greje taj džemper. Fantomski poklon od pokojne babe, koju ne poznajem. Nisam je upoznala. Greje i grebe, pritiska, guši. Pomislim, ovo sputava pokret. Stojim sama. Nasred dvorane. I sve oči uprte su u mene. Stajem na prste. Vrlo nesigurno... A onda... Više ne osećam tlo. Kao da za mene odjednom ne važe zakoni gravitacije. I mada nisam balerina, plešem kao balerina. Vrhovi mojih prstiju odvajaju se od tla... Uzlećem. Ostavljam za sobom teške čizme, i vuneni džemper... Desna čizma treska o pod. Iz nje se prosipaju slova... B, V, G, D, Đ... i duplo W, i Љ, ćirilčno, englesko X, i grčko γ, i „M” i „l” i „Nj” i „A”... i druga. Mnoga druga. Setim se nečega što sam čula: „slova su kao koraci”... neko je pričao nešto o tome... a zatim zaboravljam... Na sve. I letim, letim, letim...

p.s.

„Tata, htela bih nešto da ti kažem...,

Ne valja.

Obrišem.

Ponovo napišem.

„Tata, volim te. Htela sam nešto da ti kažem... Ali, u stvari, nema veze.”

— — —

K R A J